
IN MEMORIAM

UDC: 1 von Herrmann F.-W.

Dean Komel

FRIEDRICH-WILHELM VON HERRMANN (8. OKTOBER 1934–2. AVGUST 2022)

Friedrich-Wilhelm von Herrmann je filozofski javnosti poznan predvsem kot dolgoletni urednik Heideggrove *Gesamtausgabe* in avtor številnih interpretacij k njegovi filozofiji, s katerimi je pospremil svoje izdajateljsko delo. Von Herrmann je leta 1961 doktoriral pri Eugenu Finku z delom *Die Selbstinterpretation Martin Heideggers*, leta 1970 pa je predložil še habilitacijsko delo *Phänomenologische Untersuchungen zur Temporalität des Seinsverständnisses*. Med letoma 1962 in 1971 je bil Finkov, nato pa med letoma 1972 in 1976 še Heideggrov zasebni asistent. Od leta 1979 do upokojitve v letu 1999 je deloval kot profesor filozofije na univerzi v Freiburgu.¹

V zvezi z njegovim obsežnim interpretacijskim opusom, posvečenem misli Martina Heideggra, so se večkrat porajali očitki, da gre zgolj za komentiranje določene filozofske avtoritete. Vendar vsakdo, ki se je vsaj nekoliko preizkusil

---

¹ Ob njegovi upokojitvi je izšel tudi slavnostni zbornik *Vom Rätsel des Begriffs. Festschrift für Friedrich-Wilhelm von Herrmann zum 65. Geburtstag*, Berlin 1999, ki ga je uredila Paola-Ludovika Coriando.

v imanentni filozofski interpretaciji, dobro ve, kaj pomeni »zgolj komentirati« kakšnega filozofa ali filozofsko delo. Pomeni namreč: *sprostiti obzorje misli*, ki v zapisanem stoji izrečena ali neizrečena, izrecna ali neizrecna. To je bilo, ne toliko »postopanje«, kolikor »stopanje«, ki v osnovi zaznamuje tudi večdesetletna Heideggrova univerzitetna predavanja. Iz tako sproščene obzorja se odpre *miselno polje* določenega filozofema, skozi katero se zariše *pot* premisleka. V nasprotnem tvegamo, da obtičimo v izmislekih.

Za primer lahko navedemo von Herrmannovo zgodnje delo *Subjekt und Dasein. Interpretationen zu „Sein und Zeit“* (1974). Seveda je na splošno poznano, da Heidegger v *Biti in času* na mesto subjekta postavi *Dasein*. Vendar se znajdemo v dokajšnji zagati, če poskušamo fenomenološko predočiti in hermenevtično predložiti sam način, kako ta premena subjekta v tubit nastopi, kako naj k njej pristopamo in kako naj jo – seveda, če naj jo – zastopamo. So izrazi, kakršni so »premena«, »premistitev«, »nadomestitev« itn., sploh primerni za opis tega, kar se vpisuje v razliko *postavljanja* subjekta in snovanja tu-bit?

318 Von Herrmann je v tem pogledu prispeval gotovo eno izmed najdoslednejših karakterizacij prehoda od fundamentalne ontologije v bitno-zgodovinsko misel – oboje spada v okret (*Kehre*) – pri Heideggru, in sicer na podlagi ekspozicije triade *Geworfenheit – Entwurf – Wurf des Seins* v delih *Weg und Methode. Zur hermeneutischen Phänomenologie des seinsgeschichtlichen Denkens* (1990), Heideggers „*Grundprobleme der Phänomenologie*“. Zur „*Zweiten Hälfte*“ von „*Sein und Zeit*“ (1991) in *Wege ins Ereignis. Zu Heideggers „Beiträgen zur Philosophie“* (1994).² Podobno so relevantna tudi njegova dela, v katerih začrtuje razliko med Husserlovo transcendentalno in Heideggrovo hermenevtično fenomenologijo *Hermeneutik und Reflexion. Der Begriff der Phänomenologie bei Heidegger und Husserl* (2000) in *Hermeneutische Phänomenologie des Daseins I–III* (1987, 2005, 2008), a tudi njegove študije k Avguštinu, Descartesu in Leibnizu.

---

2 Prim. tudi: Friedrich-Wilhelm von Herrmann, »Hermenevtika in pojmovnost v bitnozgodovinskem mišljenju«, *Phainomena* 13 (49-50; 2004), str. 251–261; gre za besedilo s skupnega seminarja, ki ga je organiziral italijanski prevajalec *Biti in časa* Alfredo Marini leta 2004 na Univerzi v Milanu. Celotna von Herrmannova bibliografija je dostopna na: <https://www.ub.uni-freiburg.de/recherche/personenportale/friedrich-wilhelm-von-herrmann/>.

---

phainomena

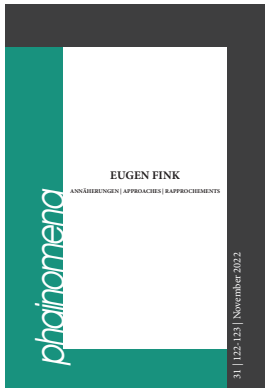
REVIJA ZA FENOMENOLOGIJO IN HERMENEVTIKO
JOURNAL OF PHENOMENOLOGY AND HERMENEUTICS

Phainomena 32 | 124-125 | June 2023

Passages | Prehodi

Alfredo Rocha de la Torre | Miklós Nyíró | Dario Vuger |
Ming-Hon Chu | Maxim D. Miroshnichenko | Jaroslava
Vydrová | Malwina Rolka | René Dentz | Igor W. Kirsberg |
Izak Hudnik Zajec | Primož Turk | Adriano Fabris

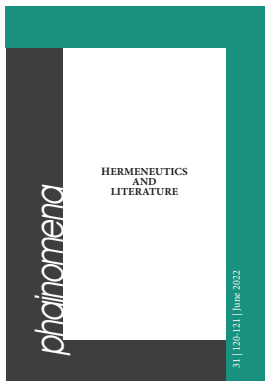
Phainomena 31 | 122-123 | November 2022

Cathrin Nielsen – Hans Rainer Sepp – Dean Komel (Hrsg. |
Eds. | Dirs.)

Eugen Fink

Annäherungen | Approaches | Rapprochements

Cathrin Nielsen | Hans Rainer Sepp | Alexander Schnell
| Giovanni Jan Giubilato | Lutz Niemann | Karel Novotný
| Artur R. Boelderl | Jakub Čapek | Marcia Sá Cavalcante
Schuback | Dominique F. Epple | Anna Luiza Coli | Annika
Schlitte | István Fazakas

Phainomena | 31 | 120-121 | June 2022

Andrzej Wierciński & Andrej Božič (Eds.)

Hermeneutics and Literature

Andrzej Wierciński | John T. Hamilton | Holger Zaborowski
| Alfred Denker | Jafe Arnold | Mateja Kurir Borovčič |
Kanchana Mahadevan | Alenka Koželj | William Franke |
Monika Brzóstowicz-Klajn | Julio Jensen | Małgorzata Hołda
| Ramsey Eric Ramsey | Beata Przymuszała | Michele Olzi |
Simeon Theojaya | Sazan Kryeziu | Nysret Krasniqi | Patryk
Szaj | Monika Jaworska-Witkowska | Constantinos V. Proimos
| Kamila Drapało | Andrej Božič | Aleš Košar | Babette Babich

